

Pollinationsprojektet på Sigtuna golfbana (2021-2023)

Målet för projektet är att göra storskaliga förbättringar för pollinerande insekter, främst vilda bin men också övrig biologisk mångfald i området.

Under sommaren och hösten 2021 har ett naturvårdsprojekt startat på Sigtuna golfbana. Det primära målet är att ta tag i mat- och bostadsbristen för pollinerande insekter. Projektet gynnar också fåglar och andra sällsynta insekter. En ny perennrabatt framför restaurangen, sådd av ängsväxter, skötsel av ruff gör så att blomrikedomen ökar. En beteshage med får och nötkreatur ingår också som huvudingredienser för att förbättra födorikedomen. Holkar av olika slag och upplag av död ved kommer att göra bostadsmarknaden mer generös för insekter och fåglar.

Att arbeta med biologisk mångfald på och omkring golfbanor är egentligen strategiskt. Här spelar sammanlagt tusentals människor, många naturintresserade, många med egna trädgårdar. Många medlemmar gör dessutom stora frivilliga insatser för att ta hand om sin golfbana. Om golfbanans biologiska mångfald kan synliggöras och gynnas med naturvårdande åtgärder blir också många människor intresserade och tar med sig kunskap hem.

Det första som projektet ville iordningställa var en bivanlig perennrabatt. Belägen alldeles framför restaurangen är rabatten. En fantastisk möjlighet att attrahera både människor och bin. Nu växer bland annat kantnepeta, lungört, anisisop, röd rudbeckia, blågull, buddleja och kaprifol. Humlorna lät inte vänta på sig och snart surrade det högljutt och artlistan med humlor och andra vildbin ökade snabbt.

Golfklubbens planteringsgrupp har gjort ett fantastiskt arbete. De skapar och sköter en vacker och bivanlig trädgårdanläggning framför klubbens restaurang

Svartpälsbiet är ett av ett tjugotal biarter som besökt blommorna vid restaurangen under sommar och höst 2021. Kantnepeta är kanske rabattens populäraste växt.

Sensommarprakt, röd rudbeckia och anisisop ((blå i bakgrund) lockar många pollinatörer.

Att få högruffens gräsdominerade marker omgjorda till blommande ängar görs inte på en sommar. Men arbetet har startat med bränning, slåtter, och nysådd av svenska ängsarter på arealer som först plöjts. Centrala delarna hade redan slagits av den lokala jordbrukaren sedan några år tillbaka. Ängen visar redan tecken på ökad mångfald. Projektet har köpt in en motoriserad slåtterbalk med en sk strängare som tilläggsutrustning. Golfklubbens slåttergrupp har under eftersommaren arbetat hårt med slåtter och hopsamling av hö. Längs holmarnas södersidor har det sedan många år utvecklats artrika torrängssamhällen. Här gäller det nu att skörda gräs och örter varje sensommar, så att dessa värdefulla områden inte växer igen.

Sven Seeman slåtrrar med den motoriserade - slätterbalken.

Hö och ris transporteras bort

Ängarna förstärks med insädd av svenska ängsfrön
Rhobin Jödahl gör en bra fröbädd med pinnharven

Ekhagen vid Fiskartorpet har blivit en får och kohage. Till sommaren 2022 kommer betande djur att hjälpa till med naturvården.

Anders, Rhobin och Ola ser till att kohagen får ett bra stängsel.

Kohagen längs banas norra del

Bostadsbristen är en viktig del av ett pollinationsprojekt. Våra vilda bin bor i hålor som de gräver i sandig mark. Att förse dem med lämpligt substrat är därför ett vinnande grepp. En dag kom lastbilar med sammanlagt 34 ton otvättad sk sandlådesand. Med hjälp av en frontlastare skapades fyra stora "limpor" av sand på holmarnas solbelysta södersidor. Redan efter några dagar avslöjade små hål i sanden att väg- och rovsteklar samt flera vildbiarter som smalbin och parasiterande blodbin välkomnade möjligheten att få flytta in i sandhögen.

Med hjälp av en frontlastare lades fyra "limpor" med sandlådesand ut som bisandbäddar

Entomologen Magnus Stenmark och botanisten Kerstin Frostberg letar efter boande bin i bibädden.

Viandsambi som här besöker en häckvicker gräver bo i sand.

Med röj- och motorsåg öppnar röjgruppen upp runt gamla ekar och sydvända torrängar. Stockarna kapas och läggs i söderläge som så kallade faunadepåer. Här hoppas vi på att tickor och skalbaggar skall flytta in. De tillverkar goda förutsättningar för att de pollinerande bina skall finna framtidens lägenheter.

Nyslåttrad gräsmark längs en grusstig för att ge bra förutsättningar för blommande växter

Faunadepå är facknamnet för en hög lämnade stockar som skall tjäna som hem för insekter

Röjgruppen på nya uppdrag i både snö som tö

Artisten och sångaren Anis Don Demina besökte golfklubben under försommaren. Han skulle bygga biholkar och fira WWFs femtioårsjubileum. Han utlyste en biholktävling och några av klubbens medlemmar utmanade honom. Alla tävlingsbidragen sattes upp vid restaurangens fina perennrabatt. Här infann sig snabbt citronbin, småsovarbin och väggbin som hyresgäster. Ungefär 20 % av våra knappt 300 biarter lever i håligheter i ved – ofta skalbaggsångar. Bristen på död ved gör därför dessa bostäder till en bristvara i naturen.

Artisten Anis Don Demina med sitt bihotell - slätterbalken.

Anis Don Demina bygger biholk

Rödmurarbi, hona som lagt ägg i ett bihotell och nu Murar igen hålet.

Vinterns arbete kommer att fokusera på holkbygge. Småfåglar, starar, göktytor, och kattugglor skall få holkar. Bina skall få fler bihotell. Till och med de insekter som lever i de gamla ekarnas och askarnas multnande ved skall få egna bostäder. I en mulmholk mimar vi förhållanden i jätteekarnas och jätteaskarnas hålrum. En metershög holk fylls med spån, löv och flis som får multna till sk mulm. Insekter och övriga leddjur med härliga namn som rödrock, stumpbagge, kamklobagge och gemmelekklokrypore välkomnas i dessa exklusiva holkar. Vi hoppas också att både småfåglar och fladdermöss skall boa längst upp under holkens tak.

FAKTA

Det finns knappt 300 olika arter bin i Sverige varav 40 är humlor. Bin är vegetarianer och livnär sig på nektar och pollen. I vårt land är humlor och andra bin de mest betydelsefulla pollinatörerna och ansvariga för frösättning av de flesta blommande växter. Genom att hjälpa dem med mat och bostad hjälper vi oss själva med pollination av frukter, bär och grönsaker.

FAKTA

Pollinationsprojektet på Sigtuna golfbana finansieras av Världsnaturfonden WWF och Sigtuna golfklubb. Frivilligarbete från både Sigtuna golfklubb, Sigtunabygdens naturskyddsförening och Sigtuna naturvänner

genererar möjlighet att också söka externa medel. Tack vare ett sk LONA-anlag från regeringens satsning på pollination fördubblades resurserna och säkrade insatser fram till 2023 med ungefär en million kronor.

Pollinationsprojektet på Sigtuna golfklubb finansieras av:

Projektet finansieras av LONA, en nationell satsning på lokala naturvårdsinitiativ

